

Извјештај о
транспарентности
Deloitte д.о.о.
Бања Лука

Садржај

- Уводна ријеч
- 1 Увод
- 2 Опис организације и структуре власништва Друштва
- 3 Опис мреже којој Друштво припада
- 4 Управљачка структура Друштва
- 5 Опис система интерне контроле Друштва за ревизију и изјава Друштва о дјелотворности његовог функционисања
- 6 Назнака када је извршена посљедња провјера квалитета рада
- 7 Преглед субјеката од јавног интереса за које је Друштво провело ревизију у току претходне пословне године
- 8 Изјава о независности рада Друштва и потврда о обављеном прегледу поштовања захтјева о независности
- 9 Изјава о политици Друштва за ревизију која је у вези са сталним усавршавањем овлашћених ревизора
- 10 Финансијске информације које показују значај Друштва за ревизију
- 11 Правила за награђивање овлашћених ревизора

Прилог 1: Попис друштава од јавног интереса

Уводна ријеч директора Deloitte д.о.о. Бања Лука

Задовољство ми је да представим Извјештај о транспарентности Deloitte д.о.о. Бања Лука. Извјештај о транспарентности садржи опис организације и мреже којој Deloitte Бања Лука припада, затим податке о управљачкој структури, системима интерних и екстерних контрола, као и попис субјеката од јавног интереса којима је Deloitte Бања Лука претходне финансијске године обављао послове ревизије. Такође, извјештај садржи поступке које примјењујемо у пракси ради очувања независности, као и наше финансијске резултате.

Deloitte је водећа ревизорско - консултантска кућа која своје дугогодишње искуство и велико тржишно знање непрекидно усавршава и примјењује у унапређењу пословања. Сама транспарентност прераста у кључни елемент којим се доказује квалитет ревизије, тако да подржавамо објављивање информација којима ћемо улагачима, одборима за ревизију, регулаторним тијелима и другим тржишним учесницима омогућити да се увјере у наше залагање за квалитет ревизије. Кључно је да у постојећим сложеним условима глобалног тржишта капитала и даље преузимамо одговорности, које са собом носи статус ревизора субјеката од јавног интереса.

Извјештај садржи информације које су директно повезане са квалитетом ревизије, а то су информације о управљачкој структури, независности и мрежи субјеката под окриљем Delotte Touche Tohmatsu Limited, као и о контролама квалитета које примјењујемо у ревизији.

Поносан сам на стандарде које примјењујемо, као и на наше људе, који су најдрагоцјенији капитал наше фирме. Велика ми је част што се налазим на челу тима надарених и веома одговорних стручњака у Републици Српској.

Вјерујемо да ће овај извјештај помоћи у сагледавању важности коју Deloitte полаже на квалитет ревизије и консултантских услуга.

Ранко Травар
Директор

1. Увод

Deloitte д.о.о. Бања Лука, са сједиштем у Бањој Луци (у даљем тексту: "Друштво" или "Deloitte Бања Лука"), је друштво овлашћено и регистровано за обављање ревизије финансијских извјештаја у Републици Српској. Друштво је уведено у Регистар предузећа за ревизију Министарства финансија Републике Српске, и посједује Рјешење о издавању дозволе за рад Министарства финансија Републике Српске број 06.15/020-50-28/10. Друштво саставља овај Извјештај о транспарентности у складу са одредбама члана 24а) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 36/09) - пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске", број 52/11").

2. Опис организације и структуре власништва Друштва за ревизију

2.1. Правни облик Друштва

Друштво за ревизију и консалтинг „Deloitte“ д.о.о. Бања Лука, са сједиштем у улици Браће Мажар и мајке Марије 58 и 60 у Бањој Луци уписано је у судском регистру код Основног суда у Бањој Луци у рег. ул. бр. 1-10826-00 дана 13. маја 1999. године. Дана 24. септембра 2010. године код Окружног привредног суда у Бањој Луци уписано је усклађивање одредаба оснивачког акта Друштва са одредбама Закона о привредним друштвима, а дана 2. фебруара 2012. године уписано је усклађивање дјелатности у складу са Уредбом о класификацији дјелатности.

2.2. Власничка структура Друштва

Оснивач и власник Друштва за ревизију и консалтинг „Deloitte“ д.о.о. Бања Лука је предузеће за ревизију и консалтинг „Deloitte“ д.о.о. Београд, Теразије број 8, 11000 Београд, Република Србија. Процент учешћа у власништву је 100%.

3. Опис мреже којој Друштво припада и њеног правног и структурног уређења:

Друштво је члан мреже субјеката под називом "Deloitte".

О Deloitte-y

"Deloitte" је бренд иза кога стоје десетине хиљада посвећених професионалаца запослених у независним друштвима по читавом свијету која сарађују у пружању ревизорских и консултантских услуга, услуга финансијског консалтинга, као и услуга управљања ризицима и пореских услуга одабраним клијентима. Ова друштва су чланови Deloitte Touche Tohmatsu Limited (DTTL), кровног друштва. Свако друштво члан пружа услуге на посебном географском подручју и подлијеже законима и регулативи која је на снази у земљи или земљама у којима оно послује. DTTL учествује у координисању активности друштава чланова, али не пружа директно услуге клијентима. DTTL и друштва чланови су самостални правни субјекти, који не преузимају обавезе у име осталих друштава чланова. DTTL и свако друштво члан сноси одговорност само за своје одлуке, резултате и пропусте, не и за поступке и пропусте осталих друштава чланова. Свако друштво члан DTTL организовано је у складу са локалним законима, регулативом, уобичајеном праксом и другим факторима, и има капацитете да пружа професионалне услуге на територији на којој послује преко својих зависних предузећа, филијала или других субјеката.

О Deloitte Central Europe

Deloitte Central Europe (DCE) је регионална организација правних лица која дјелују под окриљем Deloitte Central Europe Holdings Limited, друштвом чланом Deloitte Touche Tohmatsu Limited у централној Европи. Услуге пружају друштва ћерке Deloitte Central Europe или повезана друштва, која су самостални правни субјекти. Друштва чланови или зависна друштва Deloitte Central Europe Holdings Limited су међу водећим регионалним предузећима за пружање професионалних услуга, које у 41 канцеларији у 17 земаља запошљавају преко 3,900 стручњака.

У Србији, Црној Гори, Републици Српској и Македонији, професионалне услуге пружа Deloitte д.о.о. Београд, Deloitte д.о.о. Подгорица, Deloitte д.о.о. Бања Лука и Deloitte д.о.о. Скопље (у даљем тексту "Deloitte Serbian Cluster"), друштва чланови регионалне организације Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Serbian Cluster пружа професионалне услуге из области: ревизије, пореског, финансијског и пословног консалтинга и управљања ризиком, а наведене услуге пружа више од 150 професионалних стручњака, из земље и иностранства.

4. Опис управљачке структуре Друштва за ревизију

Друштвом управља оснивач. У Друштву се не образује скупштина, јер овлашћења скупштине врши оснивач.

Друштво има једног директора.

5. Опис система интерне контроле Друштва за ревизију и изјава Друштва о дјелотворности његовог функционисања

Друштво има прописану политику и процедуре за промовисање интерне контроле квалитета као основе приликом планирања и спровођења пројеката. Док руководство Друштва преузима крајњу одговорност за систем контроле квалитета, партнер је оперативно одговоран за контролу квалитета Друштва и има довољно и адекватно искуство и способност да преузме ту оперативну одговорност.

5.1. Систем интерне контроле Друштва за ревизију

Преглед рада Друштва обухвата спровођење ревизије и осмишљен је тако да оцијени рад сваког партнера ревизије најмање једном у току периода од три године. Током периода од три године, одабере се најмање по један пројекат сваког од партнера за преглед. Поклања се пажња и оцјени рада менаџера који су кандидати за partnere у догледном периоду. Као што је наведено, Друштво припада организацији DCE, која спроводи своје програме контроле рада на годишњем нивоу и те програме креира тако да сваке године обухвати одређени број друштава чланова. Друштво подлијеже контроли пословања најмање једном у три године.

Друштво је одговорно за контролу рада. DTTL пружа смјернице и надзор у смислу плана и поступака контроле. За опште усклађивање и управљање програмом контроле рада задужен је директор за интерну контролу Друштва у сарадњи са регионалним директором за интерну контролу, гдје је то примјењиво.

Циљеви надзора над радом Друштва су:

- стећи разумно увјерење о усклађености са DTTL-овим политикама и правилницима који се тичу ревизије;
- оцијенити оперативну ефикасност поступака за управљање ризицима и контролу квалитета;
- оцијенити поштовање струковних стандарда, као и законом и прописима регулисаних критеријума;
- стећи разумно увјерење да је Deloitte-ова ревизорска методологија правилно примијењена, и
- стећи разумно увјерење да је Deloitte-ов систем контроле квалитета правилно устројен, сврсисходан, примјерен, ефикасан и да се примјењује у пракси.

Резултати прегледа рада, заједно са свим препорученим мјерама, предочавају се у извјештају и писму управи Друштва. Циљ упућивања писма управи је да се предложи мјере за побољшање резултата. Друштво коригује налазе из извјештаја о прегледу рада састављањем детаљног акционог плана којим утврђује мјере које треба предузети, одговорност особе или особа за њихово спровођење и временски оквир за примјену препорука садржаних у писму управи Друштва у вези са обављеним прегледом рада и налазима прегледа, гдје је то примјењиво.

Поред тога, Друштво обавјештава одговорног партнера и друго особље о евентуалним недостацима уоченим током прегледа рада Друштва и препорученим корективним мјерама. Друштво такође, једном годишње, саопштава резултате прегледа рада и сталног разматрања и оцјене свог система контроле квалитета партнерима и другим лицима у саставу Друштва.

6. Назнака када је извршена посљедња провјера квалитета рада

Друштво је током 2011. године било предмет контроле од стране надлежног Министарства финансија Републике Српске.

Поред наведеног, посљедња интерна провјера квалитета рада Друштва је извршена у оквиру контроле рада Deloitte-ових канцеларија које припадају Serbian Cluster-у (Србија, Црна Гора, Република Српска и Македонија), а која је такође била током 2011. године, и којом је утврђено да Deloitte-ове канцеларије у Serbian Cluster-у примјењују своје политике и процедуре, као и Међународне стандарде ревизије.

7. Преглед субјеката од јавног интереса за које је Друштво спровело ревизију у току претходне пословне године

Попис друштава од јавног интереса за која је Друштво протекле финансијске године, тј. од 1. јануара 2013. до 31. децембра 2013. године обавило, или потписало уговоре да обави ревизију, али није још окончало поступак ревизије, се налази у Прилогу 1 овог Извјештаја.

8. Изјава о независности рада Друштва и потврда о обављеном прегледу поштовања захтјева о независности

Друштво примјењује поступке провјере независности, који подразумевају годишњу провјеру поштовања захтјева за независношћу.

8.1. Независност, интегритет и објективност

Друштво доноси политике и правилнике који су осмишљени на начин који даје разумно увјерење да Друштво пружа квалитетне услуге и поступа у складу са важећим правилима независности и етичким стандардима. Наши стандарди се темеље на стандардима које је издала Међународна федерација рачуновођа (изворно „International Federation of Accountants - IFAC”) и проширени су на начин да су у њих уграђени национални стандарди.

Системи и контроле у Друштву су разврстани по сљедећим подручјима:

1. Правилници о независности;
2. Deloitte-ов систем за претраживање субјеката и њихове усклађености, систем за глобално надгледање и потврде независности;
3. Оцјене и надгледање пословних односа;
4. Оспособљавање на тему независности;
5. Унутрашњи надзор над системима за провјеру и надзор личне независности запослених, независности у пројектима и провјери рада фирми;
6. Додјела одговорности за системе провјере и надзора независности, и
7. Култура његовања независности на руководећем нивоу.

8.1.1. *Правилници о независности*

Најважнији елемент контрола у Друштву које се односе на независност је изведен из Правилника и упутства о независности који се односе на Друштво, све професионалне раднике и њихове рођаке.

Правилницима је Друштву и професионалним радницима прописано да, прије него што они сами, њихови супружници или ванбрачни партнери или издржаване особе, започну учествовање у одређеним трансакцијама, прегледају између осталог и попис међународних субјеката за које важи забрана. Такође, правилници налажу Друштву и особама на позицији менаџера/руководилаца да у систем аутоматског праћења (под називом „Глобални систем за надгледање независности“ - GIMS) уносе релевантне податке о својим финансијским удјелима како би омогућили да GIMS електронски прегледа њихове удјеле и рачуне и помогне да се утврди да ли им ограничења политике независности дозвољавају да их држе. Друштво једном годишње од својих професионалних радника прибавља увјеравања о њиховој личној усклађености са политиком независности Друштва.

Правилник о независности је свим професионалним радницима доступан у електронском облику, који такође електронским путем буду обавјештавани о његовим измјенама и допунама произашлим из промјена правила која регулишу независност. Надаље, други материјали који се односе на независност доступни су на интернетским страницама о независности.

8.1.2. *Deloitte-ов систем за претраживање субјеката и њихове усклађености, систем за глобално надгледање и потврде независности*

Постоје три међусобно повезана аспекта система и контрола који се односе на провјеру независности самог Друштва и његових професионалних радника:

- Систем за претраживање субјеката и њихове усклађености (DESC),
- Систем аутоматског надгледања независности(GIMS), и
- поступак потврђивања независности.

Ријеч је о три аспекта који су функцијски обједињени на начин да (1) се особама на положају партнера и руководиоца даје упутство да прије улагања у удјеле прегледају DESC, (2) особе на положају партнера и руководиоца уносе промјене својих удјела у GIMS и (3) Друштво, те његови партнери и професионални радници периодично потврђују DTTL-у своје поступање у складу са DTTL-овим политикама независности.

8.1.3. *Deloitte-ов систем за претраживање субјеката и усклађености ("DESC")*

DESC садржи информације о одређеним субјектима који су „забрањени“ у погледу независности, затим за које вриједи „забрана друге стране“ (углавном због зајмова друштвима чланицама) или са којима постоји „однос“ ако неко друштво чланица DTTL-а субјекту пружа друге важне (циљне) услуге које не обухватају давање увјеравања, тј. ревизорске и сродне услуге.

Подаци садржани у систему DESC пружају партнерима и професионалним радницима Друштва информације о њиховим могућностима за стицање или посједовање финансијских удјела, као и помоћи у утврђивању одређених услуга које смију да пруже неком субјекту.

8.1.4. *Глобални систем за надгледање независности ("GIMS")*

Друштво упућује особе на положају партнера и руководиоца пројеката да прегледају пописе DESC и GIMS прије него што уложе у удјеле или успоставе друге облике финансијских односа који би могли утицати на њихову независност или независност друштва. Затим су дужни да унесу сва улагања и одређене друге трансакције у портфељ својих улагања који се води унутар GIMS-а.

8.1.5. *Годишња потврда независности*

Друштво једном годишње од својих професионалних радника прибавља увјеравања о њиховој личној усклађености са политиком независности Друштва, и обавјештава Глобалну канцеларију DTTL-а о томе да је предузело примјерене кораке како би прикупило довољно доказа да његови партнери и професионални радници поступају у складу са политикама независности DTTL-а (и да је и само Друштво независно о субјектима за које вриједи забрана у земљи и иностранству).

8.1.6. *Оцјена и надгледање пословних односа*

Друштво примјењује оцјену пословних односа и процес њиховог надгледања. Циљ овог процеса је да се обезбиједи да евентуални пословни однос у који Друштво ступи са „забрањеним“ субјектом или његовим руководством или значајним акционарима не угрози независност у односу на забрањено лице.

8.1.7. *Консултације*

Друштво са својим партнерима и професионалним радницима комуницира по питању потребе за консултацијама о питањима која се тичу независности. Надаље, ако су у датим околностима потребне или пожељне додатне информације, Друштво се консултује са DTTL-овим тимом за независност унутар DTTL-а и другим друштвима чланицама.

8.1.8. *Провјера независности*

Поред непрестаног надзора над поштовањем политике независности, једном годишње се спроводи провјера независности путем тестирања узорка овлашћених ревизора и виших руководилица.

9. **Изјава о политици Друштва за ревизију која је у вези са сталним усавршавањем овлашћених ревизора**

Стално усавршавање је међу кључним циљевима политике Друштва и методе ширења знања и подизања квалитета услуга. Deloitte-ове интерне веб-странице за оспособљавање нуде полазиште за учење, укључујући стручно оспособљавање (општеприхваћена рачуноводствена начела, општеприхваћени ревизорски стандарди, стручни стандарди, порези, информациони системи), затим курсеве из подручја управљања и међусобног комуницирања, пословне економије и курсеве у вези са специфичним привредним гранама.

Програм сталног усавршавања обухвата и курсеве које организује Deloitte у оквиру своје мреже, и екстерне семинаре, међу којима су и они које спроводи Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске, као струковна организација рачуновођа и ревизора у Републици Српској. Одређени семинари су обавезни, неки су изборни, тако да сваки ревизор може прилагодити програм учења својим специфичним потребама.

Током првих неколико година програм оспособљавања углавном је обухватао обавезне стручне семинаре, укључујући семинаре на тему Deloitte-ових методологија и процеса, али након тога је успостављен програм изборних курсева због све већих разлика међу индивидуалним потребама. Индивидуални програм учења је обавезан за стручњаке почев од ревизора најнижег нивоа па навише.

Од искуснијих ревизора се очекује да своје стручно знање освјежавају и продубљују. За ову групу је посебно важан и развој управљачких и интерперсоналних вјештина.

Постоји и могућност дугорочног оспособљавања, као што су MBA, ACCA и CPA програми. Ту је и систем акредитације за субјекте уврштене према правилима Комисије за берзе и вриједносне папире САД-а који прописује похађање одређених електронских (on-line) курсева прије него што ревизору буде допуштено обављање одређених послова.

Статус интерних и екстерних курсева које похађа ревизор је могуће провјерити у систему аутоматског надгледања, за сваког запосленог. Стручно усавршавање је такође један од фактора који се узима у обзир приликом годишњег оцјењивања ревизора и процјене њихових потенцијала за развој и напредовање унутар Друштва.

10. Финансијске информације које показују значај Друштва за ревизију
Промет Друштва остварен у претходној финансијској години тј. од
1. јануара до 31. децембра 2013.

Врста услуге	Износ у КМ
Накнаде из обављања услуга ревизије финансијских извјештаја	1.426.117,08
Накнаде зарачунате за остале услуге које нису повезане са ревизијом	494.654,07
Укупан промет за финансијску годину од 1. јануара до 31. децембра 2013.	1.920.771,15

11. Правила за награђивање овлашћених ревизора

Овлашћени ревизори остварују лична примања кроз фиксне мјесечне плате, које су директно повезане са позицијом коју обављају овлашћени ревизори у Друштву, и одговорношћу коју носи та позиција. Такође, наведена лична примања могу бити увећана за годишњи бонус који се одређује зависно од успјешности пословања Друштва и оцјени појединца.

Овлашћени ревизори се оцјењују најмање једном годишње, те се њихове накнаде повезане са положајем и успјешношћу увећавају, односно умањују на бази доприноса који су остварили, те реализације планираних циљева и њихових одговорности.

Лице овлашћено за заступање Друштва

Ранко Травар
Директор

31. март 2014. године

Прилог 1

Попис друштава од јавног интереса

МХ Електропривреда Републике Српске, Матично предузеће а.д. Требиње

РиТЕ Гацко а.д. Гацко,

РиТЕ Угљевик а.д. Угљевик,

Електро Добој а.д. Добој,

Електродистрибуција а.д. Пале,

Електро-Бијељина а.д. Бијељина,

Електро-Херцеговина а.д. Требиње,

Електрoкрајина а.д. Бања Лука,

ХЕ на Дрини а.д. Вишеград,

ХЕ на Требишњици а.д. Требиње,

ХЕ на Врбасу а.д. Мркоњић Град,

ИРЦЕ а.д. Источно Сарајево,

Рафинерија нафте а.д. Брод,

Рафинерија уља Модрича а.д. Модрича,

Нестро Петрол а.д. Бања Лука,

Нуро Алре-Adria-Bank а.д. Бања Лука,

Нуро Алре-Adria-Leasing д.о.о. Бања Лука,

МКД Микрофин д.о.о. Бања Лука,

MF banka а.д. Бања Лука,

Микрофин осигурање а.д. Бања Лука,

Јавно предузеће "Путеви РС" Бања Лука,

Комерцијална банка а.д. Бања Лука,

Пензијски резервни фонд Републике Српске (ПРЕФ) а.д. Бања Лука,

Друштво за управљање Пензијским резервним фондом РС а.д. Бања Лука,

Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа, Бања Лука,

ZIF Zepter fond a.d. Banja Luka,

DUIF Zepter Invest a.d. Banja Luka,

Zepter broker a.d. Banja Luka,

Метал а.д. Градишка,

Млинарско пекарска индустрија а.д. Модрича,

Водовод а.д. Бања Лука,

Агенција за осигурање депозита БиХ,

UNIS Fabrika sijeви а.д. Дервента,

Бања Врућица а.д. Теслић,

Бобар банка а.д. Бијељина,

Телекомуникације РС а.д. Бања Лука,

Бањалучка берза а.д. Бања Лука,

UniCredit Bank a.d. Banja Luka,

Фабрика дувана а.д. Бања Лука.